

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภทต่อบริการแบบญาติมีส่วนร่วม โรงพยาบาลสวนปรุง

ประชากร

ประชากรคือ ญาติที่มาดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภท ตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน ที่ตึกสหทัย โรงพยาบาลสวนปรุง

ประชากรตัวอย่าง กำหนดโดย ระยะเวลา ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ.2546 จำนวน 46 คน

การเลือกประชากรตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. อายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นเพศหญิงหรือเพศชาย
2. สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้
3. ยินดีเข้าร่วมในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความสัมพันธ์กับผู้ที่เป็นโรคจิตเภท ระยะเวลาที่ผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภทขณะอยู่ที่บ้าน จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดัดแปลงมาจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการตามแนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจของอเดย์และแอนเดอร์สัน ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย พวงทอง ตั้งธิดิกุล (2542) โดยวัดความพึงพอใจ 6 ด้าน ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 45 ข้อเป็นข้อความทางบวก 44 ข้อ และข้อความทางลบ 1 ข้อ ดังนี้ ด้าน

ความสะดวกจำนวน 9 ข้อ ด้านการประสานงานจำนวน 6 ข้อ ด้านอรรถยาศัยความสนใจจำนวน 6 ข้อ ด้านข้อมูลที่ได้รับจำนวน 10 ข้อ ด้านคุณภาพบริการจำนวน 12 ข้อและด้านค่าใช้จ่ายจำนวน 2 ข้อ

ลักษณะคำตอบของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบประเมินข้อความในแต่ละข้อที่ได้อธิบายถึงการบริการพยาบาล ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความที่มีเครื่องหมายทางบวก	ข้อความที่มีเครื่องหมายทางลบ
มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน	มากที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน
มาก เท่ากับ 4 คะแนน	มาก เท่ากับ 2 คะแนน
ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน	ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
น้อย เท่ากับ 2 คะแนน	น้อย เท่ากับ 4 คะแนน
น้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน	น้อยที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน

การแปลผลคะแนนความพึงพอใจของผู้รับบริการรายด้านและโดยรวม โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถาม แบ่งเป็นระดับความพึงพอใจในบริการ 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

4.51 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	พึงพอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจของญาติต่อการบริการแบบญาติมีส่วนร่วม โรงพยาบาลสวนปรุงไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วยจิตแพทย์ 1 ท่าน พยาบาลผู้ชำนาญการทางจิตเวช 3 ท่าน อาจารย์พยาบาล 1 ท่าน หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านตรวจสอบแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และคำนวณค่าความตรงของเนื้อหา (content validity index) ได้เท่ากับ 0.85 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Polit & Hungler, 1999)

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับญาติผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภท ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากร ที่ศึกษาพุทธรักษา โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา ที่มีการบริการแบบญาติมีส่วนร่วม จำนวน 10 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Polit & Hungler, 1999)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษาให้ประชากรทราบ และสอบถามความสมัครใจของประชากร ในการเข้าร่วมการศึกษา ชี้แจงให้ทราบว่าประชากร มีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ถ้าประชากรไม่เต็มใจที่จะให้ข้อมูล สามารถบอกยกเลิกได้ทันที โดยจะไม่เกิดผลเสียต่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดจะนำไปใช้วิเคราะห์ในการศึกษาเท่านั้น โดยไม่มีการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชากรผู้ให้ข้อมูลให้รู้ และจะรักษาไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้เกิดผลกระทบต่อประชากรผู้ให้ข้อมูล การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เพื่อเผยแพร่จะกระทำในภาพรวมสำหรับเสนอเชิงวิชาการเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านคณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากหอผู้ป่วยสหาย โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาเข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวนปรุง หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้ศึกษาสำรวจรายชื่อผู้ที่เป็นโรคจิตเภทเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยสหาย ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดจากทะเบียนหอผู้ป่วยสหาย แผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 ผู้ศึกษาเข้าพบผู้ที่ เป็นโรคจิตเภทและญาติที่เฝ้าดูแล ขณะอยู่ในโรงพยาบาล ตามรายชื่อที่บันทึกไว้ หลังจากนั้นแนะนำตัวและซักถามข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบให้ตรงตามคุณสมบัติที่กำหนด

3.3 ผู้ศึกษาอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการศึกษา

3.4 เมื่อได้รับความร่วมมือแล้ว ให้ญาติผู้ป่วยตอบแบบวัดความพึงพอใจของญาติ ต่อบริการพยาบาลที่ได้รับในโครงการญาติมีส่วนร่วม ก่อนผู้ป่วยและญาติกลับบ้าน จนข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

3.5 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาคิดคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic analysis) โดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความสัมพันธ์ของญาติกับผู้ป่วย ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วย เพศของผู้ป่วย อายุของผู้ป่วย และจำนวนครั้งที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษานในโรงพยาบาล วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลคะแนนความพึงพอใจของญาติผู้ที่เป็นโรคจิตเภท ต่อบริการพยาบาลในโครงการญาติมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้านนำมาวิเคราะห์ หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน